

UZASADNIENIE

POSTANOWIENIA Z DNIA 3 STYCZNIA 2022 R.

Powód M. Z. wniósł o zabezpieczenie roszczenia pieniężnego o zapłatę kwoty 2.190.685,00 zł wraz z odsetkami wynikającego z art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b) Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Domagał się we wniosku obciążenia hipoteką przymusową do kwoty 2.780.703,42 zł nieruchomości objętych niżej wskazanymi księgami wieczystymi, prowadzonymi przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku:

- a) (...);
- b) (...);
- c) (...);
- d) (...);
- e) (...).

Powód wskazał, że na łączną sumę zabezpieczenia wynoszącą 2.780.703,42 zł składają się:

1. należność główna w kwocie 2.190.685,00 zł
2. odsetki ustawowe za opóźnienie w łącznej kwocie 559.918,42 zł, liczone dla niżej wymienionych kwot i okresów:
 - a) 1.310.236,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 15 listopada 2018 r. do dnia 30 listopada 2022 r.;
 - b) 602.704,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 9 kwietnia 2020 r. do dnia 30 listopada 2022 r.;
 - c) 277.745,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 9 kwietnia 2020 r. do dnia 30 listopada 2022 r.;
3. opłata sądowa od pozwu w kwocie 15.000,00 zł;
4. opłata sądowa od wniosku o udzielenie zabezpieczenia w kwocie 100,00 zł;
5. kwota 15.000,00 zł – wyliczona na podstawie § 2 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Ewentualnie powód wniósł o zabezpieczenie roszczenia pieniężnego poprzez:

- a) obciążenie hipoteką przymusową, do wysokości sumy zabezpieczenia 556.140,00 zł nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą o numerze (...);
- a) obciążenie hipoteką przymusową, do wysokości sumy zabezpieczenia 556.140,00 zł nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą o numerze (...);
- a) obciążenie hipoteką przymusową, do wysokości sumy zabezpieczenia 556.140,00 zł nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą o numerze (...);

a) obciążenie hipoteką przymusową, do wysokości sumy zabezpieczenia 556.140,00 zł nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą o numerze (...);

a) obciążenie hipoteką przymusową, do wysokości sumy zabezpieczenia 556.143,42 zł nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą o numerze (...).

Powód wskazał na fakt wykonania przez niego przedmiotu umowy z dnia 30 kwietnia 2014 r. o wykonanie projektu budowlanego. Podał, że swoim postępowaniem nie dał podstaw do odstąpienia od umowy przez pozwanego. Wyjaśnił, iż postanowieniem Sądu Okręgowego w Gdańsku IX Wydział Gospodarczy z dnia 11 października 2021 r. udzielił zabezpieczenia roszczenia dochodzonego przez powoda przeciwko pozwanej Spółdzielni o zapłatę wynagrodzenia z tytułu wykonania umowy z dnia 30 kwietnia 2014 roku przez ustanowienie hipotek przymusowych na nieruchomościach należących do pozwanego.

Dodał, że wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku V Wydział Gospodarczy z dnia 11 października 2022 r., sygn. akt (...), Sąd oddalił w całości pozew pozwanego o zapłatę kar umownych wynikających ze wskazanej powyżej umowy o wykonanie projektu budowlanego.

W ocenie powoda, możliwość spełnienia przez pozwanego zasądzonego roszczenia w postępowaniu głównym jest zagrożone z uwagi na status samej spółdzielni, jej byłych członków oraz domniemane wyzbywanie się majątku przez pozwanego. Podkreślił przy tym, że wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku, sygn. akt (...), D. P. została uznana winną popełnienia występku z art. 115 ust. 1 w zb. z art. 115 ust. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych w zw. z art. 11 § 2 k.k. Za winnego został również uznany G. H..

Zdaniem powoda, jak podał we wniosku, roszczenie jest prawdopodobne. Nie doszło bowiem do przejścia na pozwanego autorskich praw majątkowych do utworów powoda w postaci szeroko rozumianej dokumentacji projektowej.

Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia powód uzasadnił tym, że spółdzielnia rozważyła ogłoszenie upadłości. Nadto, inne podmioty wpisują hipoteki przymusowe na nieruchomości należące do pozwanego, a sam pozwany wyprzedaje swój majątek trwały.

W ocenie Sądu wnioski o udzielenie zabezpieczenia nie zasługiwały na uwzględnienie.

W pierwszym rzędzie wskazać należy, że podstawę prawną zabezpieczenia roszczeń stanowi przepis z art. 730 k.p.c. Według jego treści, w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd, można żądać zabezpieczenia zarówno przed wszczęciem postępowania, jak i w jego toku.

Zgodnie zaś z treścią art. 730¹ § 1 k.p.c., uprawniony winien uprawdopodobnić roszczenie, którego zabezpieczenia się domaga oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi albo poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi albo poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (§2 art. 730¹ k.p.c.).

W dalszej kolejności odnotowania wymaga, iż sąd prawomocnym postanowieniem z dnia 31 marca 2022 r. oddalił pierwszy z wniosków o udzielenie zabezpieczenia. Wskazane w aktualnym wniosku z dnia 7 lutego 2022 r. okoliczności, nie doprowadziły do zmiany ujemnej jego oceny. Nadal, w ocenie Sądu, powód nie uczynił roszczenia prawdopodobnym. Stanowisko to uległo wzmocnieniu w obliczu dalszych ustaleń Sądu i zarzutów strony pozwanej.

W tym miejscu należy odwołać się do regulacji przepisu Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej: Pr. aut.). I tak, według 61 Pr. aut., jeżeli umowa nie stanowi inaczej, nabycie od twórcy egzemplarza projektu architektonicznego lub architektoniczno-urbanistycznego obejmuje prawo zastosowania go tylko do jednej budowy.

Uprawnienie to nie jest uzależnione od odpłatności nabycia projektu (por. Ustawy autorskie, Komentarze, Tom I, Prawa autorskie i prawa pokrewne pod red. R. Markiewicza, Wolters Kluwer, W-wa 2021, strona 1441, nr. b. 6).

Powód w pozwie powołał się na wykonanie umowy w całości, zarówno w zakresie umowy pisemnej z dnia 30.04.2014 roku, jak i ustnej, która miała jego zdaniem obejmować prace dodatkowe. Przekazanie dokumentacji inwestorowi podkreślane było w uzasadnieniu żądania pozwu. Powód uzasadniając roszczenie o zapłatę odszkodowania za dokumentację projektową (...) wskazał, że pozwana Spółdzielnia „wykorzystała projekt powoda i zrealizowała w oparciu o przekazaną dokumentację projektową inwestycję” (k. 338). Zaznaczył, iż „pozwana rozpoczęła budowę przywłaszczając sobie utwór powoda” (k. 338).

Fakt posiadania przez pozwaną wykonanej dokumentacji projektowej powód powołał nie tylko w odniesieniu do (...), ale także do (...)(dz. (...)) i dla (...), budynków na dz. (...). Podał, że na podstawie tej posiadanej dokumentacji projektowej wykonanej przez powoda, pozwana zleciła innemu architektowi Z. P. wykonanie dokumentacji projektowej w celu uzyskania pozwolenia na budowę dla inwestycji (...), tj. budynków na dz. (...) i (...)(dz. (...)).

Przekazanie dokumentacji czyniło prawdopodobnym oświadczenie powoda z dnia 31.03.2015 roku (vide: k. 957). Okoliczność jej przekazania inwestorowi powód dowodził także protokołem zdawczo – odbiorczym z dnia 13.10.2014 r. i 17.11.2017 roku. Projekt wykonawczy pozwana odebrała 17.02.2015 roku, co wynikało z dokumentu k. 953.

Kolejne przekazania egzemplarzy utworów powoda wynikały z protokołu zdawczo - odbiorczego dokumentacji budowlanej (...) z 13.03.2015 roku (vide: dokument k. 955) oraz klauzuli kompletności dokumentacji z 31.03.2015 roku k. 957 (vide: dokument k. 958).

Uwzględniając powyższe wskazać należy, że stanowisko powoda sięgające skuteczności przeniesienia praw autorskich od uprzedniej zapłaty wynagrodzenia, doznaje ograniczeń. Prawo wykorzystania (zastosowania) utworu (dokumentacji budowlanej) staje się prawem nabywcy egzemplarza projektu niezależnie od przeniesienia na niego praw autorskich (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 października 2012 r. w sprawie V ACa 684/12). W konsekwencji, indyferentnym pozostaje także zarzut powoda odnoszący się do braku formy pisemnej umowy o prace dodatkowe, który miałby dezawuować prawo inwestora do wykorzystania takiego utworu. Skoro bowiem, jak twierdził powód, w maju 2014 roku pozwana rozszerzyła zakres umowy z 30.04.2014 roku i zleciła jemu wykonać projekt (...) dla dz. (...) w oparciu o ustną umowę, to również aktualnym pozostawał przepis z art. 61 Pr. aut. Po jej wykonaniu wszak, doszło do przekazania utworu. Jak podał powód, pozwana odebrała projekt budowlany, projekt wykonawczy (vide: uzasadnienie pozwu k. 33). Nastąpiło zatem przeniesienie egzemplarza utworu, ograniczając prawo autora do realizacji roszczeń z tytułu naruszenia praw autorskich.

Podkreślenia równoległe wymaga, że żądanie zapłaty odszkodowania za wykorzystanie utworu w postaci dokumentacji sprzedażowej, abstrahując od spornego jej charakteru, pozostawało poza granicami prawdopodobieństwa. Dokumentację tę powód zadeklarował się bowiem wykonać bezpłatnie. Taka okoliczność wynikała ze złożonego przez powoda dokumentu urzędowego, to jest wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14.06.2021 roku w sprawie o sygn. akt I ACa 10/20. W przywołanych przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku ustaleniach odnotowano zobowiązanie powoda do sporządzenia bez wynagrodzenia dokumentacji sprzedażowej (vide: uzasadnienie k. 589).

Odnotować przy tym należy za słusznym zarzutem pozwanej, że powód nie wskazał co składało się na dokumentację sprzedażową. Takie zaniechanie czyniło niemożliwą ocenę prawdopodobieństwa roszczenia o naruszenie praw autorskich do utworu, który nie został przez powoda wskazany.

Podobnie, przy spornym charakterze projektów branżowych, drogowych, instalacyjnych CO (vide: zarzut pozwanej k. 902), roszczenie z tytułu naruszenia praw autorskich do utworów, nie zostało na aktualnym etapie uczynione prawdopodobnym. Nadto, sam projekt sieci (...) należał do G. D. według zarzutu pozwanej (k. 902). Zasadność zarzutu

potwierdzał dowód: projekt budowlany k. 976-983 i pozwolenie na budowę k. 984. Jako projektant została wskazana G. D., której powód nie uwzględnił w zakreślonym stanie faktycznym powództwa.

Indyferentny dla rozstrzygnięcia pozostawał przy tym argument powoda według którego pozwana zlecała wykonanie D.P. projektu zamiennego (...), na co powód nie wyraził zgody. Słusznie zarzucała pozwana, że legitymację bierną z tytułu ewentualnego tytułu naruszenia praw aktorskich posiada D. P., nie pozwana.

Powyzsza teza pozostaje aktualną w odniesieniu do projektów wykonanych przez Z. P..

Odnotowania przy tym wymaga, że z umowy pozwanej ze Z. P. o wykonanie dokumentacji projektowej dla działki nr (...) domów ((...)) wynikało zapewnienie wykonawcy o przysługiwaniu jemu autorskich praw majątkowych do dokumentacji (vide: par. 9 par. 1 umowy z dnia 3.06.2015 roku k. 1069-1076).

Mając równolegle na względzie wskazaną w odpowiedzi na pozew umowę o wykonanie dokumentacji projektowej osiedla (...), brak legitymacji procesowej po stronie pozwanej rozciągał się także na utwory odnoszące się do projektów tego osiedla.

Pozwany zawarł umowę o prace projektowe i roboty budowlane w dniu 20.10.2015 roku z (...)sp. z o.o. oraz (...) osiedla (...) (vide: umowa k. 1086 – 1092v).

Wykonanie dokumentacji projektowej należało do obowiązków wykonawcy. Konsorcjum złożyło oświadczenie według par. 9 ust. 1 umowy o tym, że będą jemu przysługiwały majątkowe prawa autorskie do dokumentacji projektowej. Tak zatem zarzut ewentualnego naruszenia autorskich praw majątkowych powoda do wskazanej dokumentacji winien być kierowany do członków konsorcjum, nie pozwanego.

Zarzut braku legitymacji procesowej biernej w odnotowanym powyżej zakresie pozostawał usprawiedliwiony na aktualnym etapie postępowania, czyniąc roszczenie pozostawionym bez uprawdopodobnienia.

Irrelevantne dla rozstrzygnięcia pozostawały przywołane we wniosku wyroki skazujące D. P. i G. H. za naruszenie praw autorskich powoda do inwestycji (...). Stroną pozwaną jest wszak Spółdzielnia Mieszkaniowa (...), nie osoby fizyczne skazane (nieprawomocnie) za naruszenie praw powoda.

Na marginesie Sąd zaznacza, iż nawet w przypadku odmowy słuszności zarzutu braku po stronie Spółdzielni legitymacji procesowej biernej w powyższej kwestii, ustalenie na aktualnym etapie postępowania czy i w jakim zakresie projekt zamienny sporządzony przez osobę trzecią był identyczny z utworem powoda, nie jest możliwe. Wymaga wiadomości specjalnych w zakresie projektowania, których Sąd nie posiada.

Nie czynił prawdopodobnym roszczeń dochodzonych pozwem wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku ustalający bezzasadność naliczenia przez pozwanego kar umownych z tytułu zwłoki w wykonaniu umowy. W niniejszym procesie żądanie pozwu sięga deliktu, nie kontraktu.

Udzielenie przy tym zabezpieczenia w sprawie o zapłatę wynagrodzenia za wykonanie umowy, nie wiąże Sądu w sprawie o naruszenie praw wyłącznych. Odmienny pozostaje bowiem przedmiot ochrony praw podmiotowych.

Niezależnie od powyższego, wniosek podlegał oddaleniu także z powodu braku uczynienia prawdopodobnym interesu prawnego w udzielaniu zabezpieczenia.

Z dokumentów przedłożonych przez stronę powodową nie wynikało, by istniało realne ryzyko uniemożliwienia wykonania zapadłego w sprawie orzeczenia.

Po pierwsze, przedłożona uchwała nr (...) Zebrania Przedstawicieli Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. z dnia 25 sierpnia 2020 r. dotyczyła wniosku o ogłoszenie upadłości pozwanego. Jak wynika jednak z samego dokumentu, została ona odrzucona 53 głosami, co stanowiło 100% obecnych na zebraniu. W ocenie sądu, nie

istnieje więc ryzyko zakończenia działalności gospodarczej przez pozwanego, skoro sama próba zainicjowania takiego działania została jednogłośnie odrzucona.

Po drugie, sprzedaż nieruchomości i dodatnie wyniki finansowe za rok 2021 r. świadczą jedynie o tym, że pozwany podejmuje działania mające na celu uregulowanie swoich zobowiązań i uzyskanie stabilizacji na rynku. Nie wynika z nich, by pozwany dążył do ogłoszenia upadłości.

Ważąc powyższe, Sąd oddalił wniosek o udzielenie zabezpieczenia na mocy art. 730(1)§1 k.p.c. a contrario.

Zarządzenia:

1. (...)

2. (...)

3. (...)

Gdańsk, dnia 6 lutego 2023 r.